

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/508/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

320/2013. (XI. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2013. július 12-én előterjesztett **panaszát** a 2013. november 13-án – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testületnél, abban az alábbiakról számolt be.

A panaszos 2013. június 22-én este 22 óra körül B. városban, az E. F. utcai buszmegállóban állt és várta az autóbust. A buszmegállónál tartózkodott egy néhány főből álló társaság, amelynek egyik tagja betörte a buszmegálló üvegét. Ezt követően az üveget betörő személy a buszmegállónál található kocsmába ment be, ahol a panaszos előadása szerint beszélgetett és italozott a továbbiakban. A panaszos telefonált a rendőrségnek a 107-es számon, azonban állítása szerint minimum 10-12 percet vett igénybe, míg valakivel érdemben kapcsolatot tudott teremteni. A panaszosnak egy nővel sikerült beszélnie, aki rendkívül udvariatlan és „pökhendi” módon kezelte a panaszos bejelentését. A panaszos személyleírást adott az elkövetőről, a rendőrnő viszont főleg annak ruházatát firtatta, amelyet a panaszos nem figyelt meg különösebben. A panaszos ezt követően mondta a rendőrnek, hogy menjenek ki a helyszínre, hozzátéve, hogy ő viszont már elment onnan (egy megállóval távolabb volt ekkor). A panaszos véleménye szerint a rendőr nem vette komolyan a panaszos telefonos bejelentését, udvariatlanul beszélt vele, továbbá nem köszönte meg hívását, illetőleg vissza sem köszönt a panaszosnak, annak elköszönését követően.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Ezután a panaszos kíváncsiságból visszament a helyszínre és távolabbról megnézte, hogy mi fog történni. A panaszos ekkor látta, hogy az illető, aki a törés-zúzást elkövette, még mindig a buszmegállónál lévő kocsmában tartózkodik. A panaszos további 20- 30 percet tartózkodott még a közelben, de rendőrségi járműnek a nyomát sem látta. A panaszos ebből arra következtetett, hogy a rendőrök nem mentek ki a helyszínre, vagy ha mégis, akkor sokkal később, aminek nyilvánvalóan nem lehetett már semmi értelme, hiszen elképzelhető, hogy az elkövető addigra már elment a helyszínről. A panaszos előadta továbbá, hogy a telefonban közölte a rendőrrel, hogy az elkövető a buszmegálló melletti kocsmában tartózkodott, miután a rongálást elkövette. A panaszos kiemelte, hogy felháborította, hogy a segítségkérését, illetve bejelentését nem vették komolyan, nem érkeztek ki a helyszínre a megfelelő időben. A panaszos hozzátette azt is, hogy bejelentésével megtette, amit a lelkiismerete és az állampolgári kötelessége diktált, pedig megtehetette volna, hogy oda sem figyel, és nem veszi a fáradságot, hogy az eseményt bejelentse, ezért sérelmesnek tartja, hogy a rendőrség nem tett semmit a bejelentést követően, és udvariatlanul fogadta a panaszos hívását.

2) A panaszos elektronikusan benyújtott panaszbeadványát 2013. augusztus 6-án érkezett levelével aláírásával is megerősítette.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Testület mindenekelőtt megkereste az ORFK-t annak érdekében, hogy a panaszos által tett telefonos bejelentés hanganyagának megőrzését és kiadását kérje.

a) A BRFK Központi Ügyeleti Főosztálya a Testület rendelkezésére bocsátott egy 2013. július 24-én a panaszos beadványával összefüggésben készített jelentést, amelynek tartalma szerint a panaszos bejelentéséről intézkedési lap nem készült, illetőleg a rendőrség rögzített hanganyaggal sem rendelkezik, mivel a hanganyag megőrzési ideje 30 nap. A jelentés tartalmazza továbbá azt is, hogy a hanganyag, illetőleg a panaszos telefonszámának hiánya okán az intézkedő rendőr kilétének megállapítására és a panasz kivizsgálására nincs mód.

b) A rendőrség mellékelte továbbá a BRFK Gazdasági Igazgatóság Informatikai Osztálya által 2013. július 23-án felvett jegyzőkönyvet, amelynek tartalma szerint a keresett témában nem rendelkeznek hanganyaggal, mivel az Rtv. 42. § (7) bekezdése alapján a hanganyagok megőrzési ideje 30 nap, a vizsgálat ideje pedig 2013. július 23-a volt.

2) A Testület a BRFK 1) pontban ismertetett válaszára tekintettel megkereste a panaszost annak érdekében, hogy tájékoztatást kérjen telefonszámáról, amelynek a panaszos elektronikus levélben tett eleget.

A Testület 2013. szeptember 23-án kelt megkeresésében ismételten – a panaszos telefonszámának ismeretében – tájékoztatást kért a BRFK-tól a panaszos telefonon történt bejelentésével összefüggésben.

a) A BRFK Központi Ügyeleti Főosztálya által 2013. október 7-én készített jelentés tartalma szerint a keresett témában nem rendelkeznek rögzített hanganyaggal, ugyanis az Rtv. 2013. július 20-ig hatályban lévő 42. § (7) bekezdése alapján a hanganyagok megőrzési ideje 30 nap volt.

b) A rendőrség mellékelte továbbá a BRFK Gazdasági Igazgatóság Informatikai Osztálya által 2013. október 8-án felvett jegyzőkönyvet, amelynek tartalma szerint a keresett témában nem rendelkeznek hanganyaggal, mivel az Rtv. 42. § (7) bekezdése alapján a hanganyagok megőrzési ideje 30 nap volt.

A jegyzőkönyv emellett azonban rögzíti azt is, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a panaszos telefonszámáról a vizsgált napon (2013. június 22-én) érkezett hívás.

3) A Testület a buszmegálló hirdetőtáblájának betörésével összefüggésben megkereste a B. városi Önkormányzatot, ahol azt a tájékoztatást adták, hogy a buszmegálló üvegek kezelésével az (...) Kft. van megbízva. A Kft. ügyintézője felvette a kapcsolatot a reklámüvegek tulajdonosával, az (...) Kft.-vel, amelytől azt a tájékoztatást kapta, hogy tudomással bírnak arról, hogy a hivatkozott megállóban betörték az üveget, a javítási munkákat azonban még nem végezték el.

III.

A panaszos panaszbeadványában kifogásolta, hogy az általa látottakra vonatkozóan tett bejelentését illetően a rendőrség elmulasztotta intézkedési kötelezettségét, illetőleg a bejelentés során vele szemben a rendőr nem megfelelő hangnemben járt el.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok ismeretében – az intézkedés idején hatályos jogszabályi rendelkezéseket alapul véve – a Testület vizsgálata tárgyává tette azt, hogy a panaszos bejelentése nyomán terhelte-e a rendőröket intézkedési kötelezettség, illetőleg vizsgálta azt is, hogy a telefonos bejelentés során a panaszossal szemben az eljáró rendőr megfelelő hangnemet tanúsított-e.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként tehát azt vizsgálta, hogy fennállt-e a rendőrség intézkedési kötelezettsége a panaszos telefonon tett bejelentése nyomán.

A panaszos beadványában foglaltak szerint tanúja volt annak, hogy egy személy betörte a buszmegálló üvegét, majd ezt követően a buszmegálló melletti kocsmában tartózkodott. Az esetet telefonon bejelentette a rendőrségnek, azonban a panaszosi állítás szerint a rendőrök kb. 20-30 perc múlva sem érkeztek a helyszínre.

A rendőrség a Testület megkeresésére az I. pontban részletezettek szerint arról nyilatkozott, hogy a panaszos bejelentéséről intézkedési lap nem készült, illetőleg a rendőrség rögzített hanganyaggal sem rendelkezik, mivel a hanganyag megőrzési ideje 30 nap. A jelentés

tartalmazza továbbá azt is, hogy a hanganyag, illetőleg a panaszos telefonszámának hiánya okán az intézkedő rendőr kilétének megállapítására és a panasz kivizsgálására nincs mód.

A Testület ismételt megkeresésére (amelyben a panaszos telefonszámát már megjelölte) a rendőrség azt a tájékoztatást adta, hogy a hanganyagot az intézkedés idején hatályos jogszabályok szerint nem őrizték meg, azonban kiderült az is, hogy ebben az időpontban a panaszos telefonszámáról valóban fogadtak hívást.

A Testület e körben ismerteti a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettség alapvető szabályait, amelyet a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (továbbiakban: Rtv.) 13. §-a részletez. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

Ugyan a rendőrség által szolgáltatott adatok szerint a panaszos által tett bejelentésről – a törvényes határidők betartása miatt – nem állt rendelkezésre hanganyag, azonban a vizsgálat adatai alapján kétségtelenné vált az a tény, hogy a panaszos az általa megjelölt időpontban valóban telefonos bejelentéssel élt a rendőrség felé. Emellett a Testület megkeresésére a reklámüvegek tulajdonosa is azt a tájékoztatást adta, hogy a hivatkozott megállóban betörték az üveget, a javítási munkákat viszont még nem végezték el.

Fentiekre tekintettel a Testület a panaszos előadását valóban fogadta el, azaz a rendelkezésre álló adatok alapján arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos szemtanúja volt egy bűncselekménynek, amelyet – állampolgári kötelezettségének eleget téve – még olyankor bejelentett a rendőrségen, amikor az elkövetéssel gyanúsítható személy azonosítható lett volna, azonban a rendőrök a panaszos által megjelölt helyszínen nem jelentek meg.

Fentiekből adódóan tehát egyértelműen megállapítható az, hogy a rendőröket intézkedési kötelezettség terhelte, ugyanis a panaszos által látott esetben a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 271. §-a szerinti garázdaság elkövetésére vonatkozó gyanúk fennállt, amelyről a rendőrség egy szemtanú telefonos bejelentése által szerzett tudomást.

Ennek megállapítását követően a Testületnek azt kellett értékelnie, hogy rendelkezik-e hatáskörrel a panasz elbírálására, azaz a panaszos által kifogásolt rendőri mulasztás alkalmas volt-e arra, hogy a panaszos oldalán alapjogsértést valósítson meg.

Amint arra 28/2008. (VII. 9.) számú állásfoglalásában a Testület rámutatott: „A rendőr intézkedési kötelezettségének teljesítését a jogbiztonság elvének és ezzel összefüggésben a személyek tisztességes eljáráshoz fűződő jogának összefüggésében kell vizsgálni. Az Alkotmánybíróság 9/1992. (I. 30.) AB határozatában rögzíti, hogy az Alkotmány 2. § (1) bekezdése által lefektetett jogállamiság elvének nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság érvényesülése nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Az 56/1991. (XI. 8.) AB határozat szerint »A jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket.« Ilyen tekintetben a jogbiztonság alkotmányos követelménye szoros kapcsolatot mutat a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoggal, amelyben

egyértelműen benne foglaltatik, hogy az állampolgárok jogainak és érdekeinek védelmében az erre jogosult és kötelezett szervek a jogszabályokban lefektetett előírásoknak megfelelően fellépnek.

A jogszabályban rögzített intézkedési kötelezettség fentiek értelmében a jogbiztonság követelményéből és az ahhoz erős szálakkal kötődő tisztességes eljáráshoz fűződő jogból fakadóan megkívánja, hogy a jogszabályok előírásainak betartását az erre kijelölt hatóságok figyelemmel kísérjék, kontrollálják, továbbá a jogsértő cselekményeket megfelelően szankcionálják. Így ha egy állampolgár a jogszabályok megsértését észleli, ezen alapvető jogára tekintettel is lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy a helyzet orvoslása, a sérelem kiküszöbölése céljából a megfelelő hatóságokhoz forduljon, és a szükséges intézkedések megtételben bízson.”

Állásfoglalásban a Testület kimondta: ahhoz, hogy a valamely jogellenes cselekményt bejelentő és ennek nyomán a rendőrség intézkedésének elmulasztását sérelmező személy alapjogának érintettsége olyan fokban megállapítható legyen, amely a Testülethez fordulását megfelelően megalapozza, az szükséges, hogy a kérdéses jogsértés a panaszost személyében valamilyen módon érintse még akkor is, ha annak nem a panaszos a közvetlen elszenvedője.

Ilyen érintettség többféle módon is létrejöhet, jelen esetben a Testület álláspontja szerint ezt az érintettséget a panaszos szubjektív biztonságérzete alapozza meg. A konkrét esetben a panaszos nem pusztán egy távoli veszélyhelyzetet észlelt, hanem egy károkozással járó köznyugalom elleni bűncselekmény közvetlen tanúja volt, majd erről bejelentést tett a rendőrségen, azonban – annak ellenére, hogy a feltételezhető elkövető a helyszínen maradt – a rendőrök nem kezdeményeztek semmiféle intézkedést, a panaszos bejelentéséről intézkedési lapot sem vettek fel. A Testület álláspontja szerint ezen rendőri mulasztás a panaszos szubjektív biztonságérzetének kellően konkrét sérelme okán olyan érintettséget eredményez, amely megalapozza a Testület vizsgálatának lehetőségét.

A Testület a rendelkezésére álló adatok alapján arra a megállapításra jutott, hogy az a tény, hogy a panaszos bejelentése ellenére a rendőrök intézkedési kötelezettségüket elmulasztva nem mentek ki a panaszos által megjelölt helyszínre, illetőleg semmiféle egyéb intézkedést sem foganatosítottak, a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét eredményezte.

2) A panaszos beadványában előadta azt is, hogy telefonos bejelentése során a rendőr rendkívül udvariatlan és „pökhendi” módon kezelte a panaszos bejelentését. A panaszos személyleírást adott az elkövetőről, a rendőrnő viszont főleg annak ruházatát firtatta, amelyet a panaszos nem figyelt meg különösebben. A panaszos véleménye szerint a rendőr nem vette komolyan a panaszos telefonos bejelentését, „bunkó” hangvételben beszélt vele, továbbá nem köszöntö meg hívását, illetőleg vissza sem köszönt a panaszosnak, annak elköszönését követően.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakra. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület

hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, a másik személy emberi méltóságát szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárakénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület az alkalmazott hangnemmél összefüggésben az erre vonatkozó adatok (a panaszos által tett bejelentésről felvett hanganyag) hiányában azonban nem tudott állást foglalni, ebből adódóan álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület a fentiek alapján úgy ítélte meg, hogy a rendőrök intézkedési kötelezettségének elmulasztása a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét eredményezte, azonban a rendelkezésre álló adatok hiánya miatt a vele szemben alkalmazott hangnemből eredően emberi méltósághoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a megvalósult jogsértés – különös tekintettel a köznyugalmat sértő bűncselekmények gyors felderítéséhez és szankcionálásához fűződő közérdekre – indokolttá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2013. november 13.

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET